

ri törmeléke volt megtalálható. Ez alatt húzódott a változó vastagságú barna humusgréteg. Legalul sárga löszös altalajt figyeltünk meg. A későbbiekben talált objektumok a barna humuszos rétegből indultak, és általában sárga, löszös altalajban rajzolódtak ki, éles kontúrral. Az első szonda barna humuszában már számos őskori kerámiatöredéket találtunk.

A 2–9. szondánkat (a 3. kivételével) a Pusztakúti úttal párhuzamosan, az út közelében húztuk meg. A szondák külső hosszúsága 30 m volt, külső szélessége 5 m. A 2. szondában, a sárga altalaj közelében, de még a humuszos rétegben gazdag őskori kerámiaanyagra bukkantunk. A szonda sárga altalajában, két sekély, gödöröszerű objektumot figyeltünk meg.

A 3. számú szondát – a Pusztakúti útra merőlegesen – szintén az út közelében húztuk. A barna, humuszos réteg az úttól távolodva, nagyjából Ny-ról K-i irányba, egyenletesen lejtett. Ebben a rétegben két nagyobb paticsos foltot figyeltünk meg, és a szonda K-re eső kétharmadából nagy mennyiségű őskori kerámiaanyag került elő. A kutatóárok közepe táján, a D-i metszetsfalba benyúlva, egy valószínűleg ovális alakú, nagyjából egyenlő szárú, trapéz keresztmetszetű őskori tárológödört találtunk, amelyet apró cölöplyukak szegélyeztek.

A 4. szondában két kör alakú, sekély, gödöröszerű objektumot, és néhány cölöplyukat figyeltünk meg. A barna humuszból itt is számos őskori kerámia került elő.

Az 5. szondában a barna humusgréteg nagy mélységben volt megtalálható. A szondában régészeti jelenléte nem figyeltünk meg.

A 6. szondában a barna humusgréteg minősége igen megváltozott. A kutatóárok É-i végéhez közel, a K-i metszetsfalba benyúlva, egy a már a 3. szondában megismert tárolóveremhez igen hasonló formájú, metszetű és méretű őskori tárolóvermet találtunk. Az objektum bontásából gazdag, jó minőségű őskori kerámiaedény került elő. Az objektum teljes terjedelmében, a metszetsfalon túl is kibontásra került. Megfigyelhetőek voltak itt is a gödört körülvevő apró cölöplyukak.

A 7. szonda É-i végében egy – egyelőre meghatározhatatlan rendeltetésű – őskori objektumrészletet tártunk föl. A sárga altalajban sekély gödörként induló objektum, egy kisebb körben, mintegy 180 cm mélységű veremben folytatódott, amely alul egy mintegy 40 cm fekete, humuszos rétegben kiszélesedett.

A 8. szondában két őskori, a Ny-i metszetsfal alá átnyúló objektumot találtunk. Az első számú objektum talán egy kisebb méretű tárolóverem, vagy gödörház lehetett. Az objektum betöltése jelentős mennyiségű kerámiaanyagot tartalmazott.

A második számú objektum három részre tagolódtott. A 2. A és a 2. B objektum nagyjából 1 m átmérőjű sekély gödörök voltak, amelyek a 2. C sötétbarna betöltésű, mélyebb, nagyméretű objektumhoz kapcsolódtak. A 2. A objektumban egy nagyméretű paticsfolt alapján tűzhelyre következtethetünk. A 2. C objektum valószínűleg gödörház, vagy tárolóverem lehetett.

A 9. szondában a sárga löszös altalajig megtalálhatóak voltak az újkori épületek alapozásának konstrukciós elemei. A kutatóárok régészeti objektumot nem tartalmazott.

A 10. szonda barna humusgrétegből nagy mennyiségű őskori kerámia, egy orsógomb és némi csontanyag került elő. A barna humusgréteg vastagsága és az idő rövidsége miatt a sárga altalajt csak a szonda D-i végében sikerült elérnünk.

Összefoglalva megállapítható, hogy a vizsgált terület teljes hosszában a telek K-i oldalán a barna humuszos talajban egy késő bronzkori telep maradványaira bukkantunk. A kerámiaanyag alapján az urnamezős kultúra egy csoportja élhetett ezen a területen. A téglagyár salakjában talált római kerámiaanyag alapján elképzelhető, és ezt a rétegviszonyok is valószínűvé teszik, hogy az egykori téglagyár építéskor a humusgréteg felső részét a területen megbolygatták, illetve elplanirozták. Amennyiben a római kerámiaanyag a területről származik, ez azt jelenti, hogy a vizsgált területen az egykori Csillaghegyi villa épületrészleteit is elbontották. A barna humusgrétegben talált számos őskori objektum miatt igen valószínű, hogy a késő bronzkori telep a telek Ny-i részére is kiterjedt.

Konzulens: Szilas Gábor régész. Munkatárs: Tézer Zita régészhallgató.

LASSÁNYI GÁBOR

61. Budapest, III. Pusztakúti út–Kázmér utca–Valéria utca által határolt terület
B, V

2000. október 9. és november 6. között az építendő Csillaghegyi Forrásliget lakópark területén – a Pusztakúti úton 2000. nyarán végzett ásatás tőszomszédságában – a Cranium Kft. megbízásából szondázó jellegű feltárást végeztünk.

A Péterhegy lábánál létesített egykori téglagyár központi részén található kutatási terület meglehetősen bolygatott volt, korábban sűrű beépítettsége, valamint a terület – a beruházó általi – elő-közművesítése miatt csupán két szondázó árokban volt lehetőségünk régészeti megfigyeléseket tenni.

Az első, 3×40 m-es szondát – a szomszédos ásatással összhangban – a Pusztakúti úttal párhuzamosan nyitottuk, ám nem tudtuk teljes mértékben feltárni, mivel középtájon egy beton alapozású építmény akadályozta munkánkat.

Az 1/A szelvényben csak egy, a szubhumuszban és közvetlenül felette gyengén jelentkező őskori kultúrréteget, míg az 1/B szelvényben két gödör részletét sikerült dokumentálnunk. Különösen gazdag leletanyagot adott a 150 cm átmérőjű, padkával ellátott 2. gödör, melynek betöltéséből számos, már a kora vaskorra jellemző szarvszerű bütyökkel ellátott edénytöredék mellett nagy mennyiségű patics és kő került napvilágra. Sikerült megfognunk az őskori humusz-

réteg alsó harmadában a gödörhöz tartozó paticsos járósíntet is.

A második, 3×30 m-es szondában az idő rövidege és a hatalmas, keleti végén a 6 m-t(!) is elérő feltöltés miatt csak négy 3×3 m-es szelvényben tudtuk elérni a sárga altalajt. Itt több, leletanyagot nem adó, kisméretű objektumon kívül egy paticsos, faszenes kevert betöltésű, 160 cm átmérőjű gödröt tártunk fel, melyet a beásás szintjén paticsos omladék borított.

A két ásatás eredményeinek ismeretében elmondhatjuk, hogy a Péterhegy lábától kelet felé a Duna irányában enyhén lejtő területen egy nagyobb kiterjedésű, de gyenge intenzitású késő bronzkori–kora vaskori települést sikerült lokalizálnunk. A feltárás a lelőhely földrajzi határainak megállapítására, pontos időrendi besorolására az ásatás jellegéből fakadóan nem nyújt lehetőséget.

SZILAS GÁBOR

62. Budapest, III. Római fürdő

Ró

A Budapest Gyógyfürdői és Hévízei Rt. 2000 novemberétől kezdte meg a Római strandfürdő felújítását. A munkálatok során előkerült emlékek tették szükségessé a régészeti beavatkozást.

2000. november 7. és 29. között a terület délkeleti részén szűrő-forgató berendezés számára gödröt ástak ki, 4 m mélységben, kb. 117 m²-en. A földmunkák során a markoló két, másodlagosan felhasznált szarkofágot, és egy falat „talált”.

Lakossági bejelentést követően kezdtük meg a terület feltárását, az említett munkagödörtől dél-nyugati irányban, mivel a szűrő-forgató helyét időközben sikerült módosítani.

A rendelkezésre álló területen, kb. 75 m²-en két szelvényt nyitottunk.

A leletmentés során két helyen is regisztrált cölöpök újabb kútházak jelenlétét bizonyítják. A felettük előkerült középkori létesítmények, majd pedig a 17–18. században ide épült Lőpormalom a vízben gazdag terület folyamatos használatára utalnak, csakúgy, mint a 19. században a források környékének fürdőként történő kiépítése idején a Tóvendéglő kialakítása.

A beruházó cég a jövő év első felében további földmunkákat szeretne végeztetni a strand területén. Megtörtént a romok téliesítése, a Budapest Gyógyfürdői és Hévízei Rt.-nek ugyanis szándékában áll az előkerült emlékek megőrzése és bemutatása. Ugyanakkor megindult a terület műemléki védelem alá helyezésének folyamata is, amely azért fontos, mert a strand területén az 1965-ös ásatások során feltárt romok egy részét (ún. szentély, az aquaeductus főágának és egy csatorna találkozási pontja) konzerválták. Ezen műemlékek újbóli letisztítása, láthatóvá tétele, magyarázó táblák elhelyezése szintén az elkövetkező időszak feladata lesz.

LÁNG ORSOLYA

63. Budapest, III. San Marco utca 32.

Ró

A telken egy 2–3. századi lakóház néhány helyiségét tártuk fel. Az eredeti 2. századi épületet itt is háromszor alakították át a 3. század első felében. A 4. sz. elején a visszabontott épület helyére már temetkeztek. Az itt előkerült 4. századi feldúlt téglasírok a területtől nyugatra lévő temető egyik parcellájához tarthattak.

MADARASSY ORSOLYA

64. Budapest, III. Selmeci utca 34.

Ró

A telken társasház alapozási munkái előtt végeztünk megelőző régészeti feltárást. A katonaváros nagyobb lakóházának részlete került elő, amelynek lezárása észak felé a Selmeci utcai úttest, kelet felé a San Marco utcai úttest alatt lehet. A feltárt lakószobák egy perystiliumos udvart vettek körül. Az eredeti épületet a 2. század elején emelték, majd a 3. század első évtizedeiben jóformán teljesen megújították. A házat a 3. század első felében még háromszor korszerűsítették. Az épületet a 20. század hetvenes éveire keltezhető tereprendezés során bontották el, a falak kőanyagával planírozták el a területet.

MADARASSY ORSOLYA

65. Budapest, III. Sujtás utca, Sujtás és Záhony utca sarka, Sujtás és Keled utca sarka

Ró

A Budapesti Történeti Múzeum Aquincumi Múzeuma 2000. december 14-én szerzett tudomást arról, hogy a Záhony és Sujtás utcákban összesen öt ponton, egyenként kb. 1×1 m-es, 120 cm mély aknák helyét ásták ki, vezeték-megszakító céljára. Mivel a múzeumot előre nem értesítették a munkálatokról, a kivitelezővel történt egyeztetések után a munkát leállítottuk. December 15-én az öt gödröt ledokumentáltuk.

Az aknák közül az I. aknában (Sujtás és Záhony utca sarok) 1,2 m mélységben világosbarna, törmelékes réteg volt megfigyelhető, szórványos római kerámiával és tegulával. A metszetalban ezen törmelékes réteg felett sóderes, homokos lencsék, majd agyagos, barna feltöltés, illetve egy sávban szenes, fekete, égett szín mutatkozik, felette a mai járósínt.

A II. sz. aknában a Záhony utca 1. szám előtt, a gödör DNy-i sarkában köves szint volt megfigyelhető, az É-i metszetben bolygatás nyomaival.

A III. (Sujtás utca középső része) és IV. sz. aknában (a múzeum Sujtás utcai gazdasági bejáratánál) nem volt értékelhető régészeti jelenség. Az V. sz. aknában, amely a Sujtás és Keled utca sarkában található, a gödör Ny-i felében falsík mutatkozott kb. 103,89 mAf magasságban. A falrészlet szélessége a metszetalnál kb. 25 cm volt. Teljes szélessége nem ismert. A falrészletet az ak-